

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 371/2021 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen kaksoistutkintojen rahoituksesta oppivelvollisuusiän pidentämisen yhteydessä

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Hanna Holopaisen /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 371/2021 vp:

Tullaanko perusteluissa mainittu kaksoistutkintojen rahoitusvaje korjaamaan osana oppivelvollisuuden pidentämistä?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Uusi oppivelvollisuuslaki (1214/2020) tulee voimaan 1.8.2021. Uuden oppivelvollisuuslain myötä oppivelvollisuus laajenee perusopetuksen jälkeiseen koulutukseen ja jatkossa oppivelvollisuus päättyy 18 ikävuoden täyttämiseen tai toisen asteen tutkinnon suorittamiseen ennen 18 ikävuoden täyttämistä. Oppivelvollisuuden laajentumiseen liittyy myös toisen asteen tutkinnon maksuttomuus. Oppivelvollisuuskoulutus on oppivelvollisuuslain 16 §:n mukaan maksutonta sen kalenterivuoden loppuun saakka, jolloin opiskelija täyttää 20 vuotta, ellei hän tätä ennen suorita toisen asteen tutkintoa. Jos opiskelija suorittaa samanaikaisesti ammatillista koulutusta ja lukion oppimäärää, oikeus maksuttomaan koulutukseen päättyy, kun opiskelija on suorittanut ammatillisen tutkinnon ja ylioppilastutkinnon, kuitenkin viimeistään sen kalenterivuoden lopussa, jolloin opiskelija täyttää 20 vuotta. Koulutuksen maksuttomuudella tarkoitetaan tässä opetuksen edellyttämien oppimateriaalien sekä työvälineiden, -asujen ja -aineiden maksuttomuutta. Opetus ja päivittäinen ruokailu ovat jo nykyisin maksuttomia.

Niin sanotulla kaksoistutkinnolla tarkoitetaan ammatillisen perustutkinnon ja ylioppilastutkinnon suorittamista samanaikaisesti. Niin sanotusta kolmoistutkinnosta puhutaan silloin, kun suoritetaan samanaikaisesti ammatillinen perustutkinto, lukion oppimäärä ja ylioppilastutkinto. Kaksois- ja kolmoistutkintojen suorittaminen perustuu koulutuksen järjestäjien väliseen yhteistyöhön, jonka kautta tarjotaan opiskelijalle mahdollisuus sekä ammatillisten opintojen että lukio-opintojen suorittamiseen. Yhteistyöjärjestelyissä toinen koulutuksen järjestäjä, useimmiten ammatillisen koulutuksen järjestäjä, on päävastuullinen järjestäjä. Opiskelija on kirjoilla päävastuullisen järjestäjän opiskelijana ja myös valtionosuusrahoitus maksetaan päävastuulliselle järjestäjälle. Päävastuullinen järjestäjä ja yhteistyökumppanina toimiva toinen koulutuksen järjestäjä sopivat keskenään koulutuksen toteuttamisen järjestelyistä ja rahallisista korvauksista.

Kaksois- tai kolmoistutkinnon suorittaminen ei tarkoita sitä, että opiskelija suorittaisi kokonaan kaikki ammatillisen perustutkinnon muodostumiseksi vaadittavat opinnot ja tämän lisäksi vielä lukio-opintoja tai lukion koko oppimäärän, vaan opiskelijan suorittamat lukio-opinnot tunnustetaan mahdollisimman laajasti osaksi ammatillista tutkintoa. Ammatillisen perustutkinnon laajuus on 180 osaamispistettä, johon sisältyy ammatillisia tutkinnon osia 145 osaamispistettä, yhteisiä tutkinnon osia 35 osaamispistettä ja valinnaisia tutkinnon osia 15 osaamispistettä. Tutkinnon perusteiden mukaan osa ammatillisista tutkinnon osista (enintään 25 osaamispistettä) voi olla muun muassa lukio-opintoja tai muita jatko-opintovalmiuksia tukevia opintoja edellyttäen, että kyseisessä tutkinnossa saavutetaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain tavoitteet. Suoritettavasta ammatillisesta tutkinnosta riippuen ainakin yhteiset ja valinnaiset tutkinnot osat eli yhteensä 50 osaamispistettä voidaan tunnustaa suoraan lukio-opintojen perusteella. Lisäksi voidaan suoraan lukio-opintojen perusteella tunnustaa ne ammatilliset tutkinnon osat, jotka voivat tutkinnon perusteiden mukaan olla lukio-opintoja. Useimmiten lukio-opintojen perusteella pystytään tunnustamaan suoraan 60 osaamispistettä.

Kaksoistutkinnon suorittamisesta aiheutuvat kustannukset eivät siis ole kaksinkertaiset, ja esimerkiksi opiskelijan käytössä olevaa tietokonetta on mahdollisuus hyödyntää molempien opintojen aikana. Lisäksi on huomattava, että kaksoistutkinnossa suoritetaan usein vain ylioppilastutkinnossa kirjoitettavien oppiaineiden opintoja. Kolmoistutkinnossa puolestaan suoritetaan tyypillisesti aikuisille tarkoitettun lukion oppimäärän mukaiset opinnot, jotka ovat laajuudeltaan nuorille tarkoitettua oppimäärää suppeammat. Oppivelvollisuuden laajentamisen yhteydessä laaditut kustannuslaskelmat lukiokoulutuksen lisäkustannuksista on laskettu nuorille tarkoitetun oppimäärän laajuuden mukaisesti.

Kaksoistutkintona suoritettavien opintojen yhteiskesto on tyypillisesti neljä vuotta. Ammatillisen koulutuksen rahoituksesta 70 prosenttia myönnetään opiskeluaikaan perustuvana perusrahoituksena ja lukiokoulutuksen rahoitus puolestaan perustuu opiskelun ajalliseen keston, joten opintojen pidempi suoritus aika kasvattaa myös saatavan kokonaisrahoituksen määrää. Kaksois- tai kolmoistutkinnon suorittamista ei ole nykyäänkään huomioitu voimassa olevassa rahoitusta koskevassa lainsäädännössä erikseen. Oppivelvollisuuden laajentamisen kustannusvaikutuksia tullaan seuraamaan ja mahdollisiin havaittuihin epäkohtiin rahoitusmallissa tai rahoituksen tasossa tullaan puuttumaan. Oppivelvollisuuden laajentuminen tullaan ottamaan huomioon ammatillisen koulutuksen ja lukiokoulutuksen vuosittaisessa kustannustiedonkeruussa. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriössä laaditaan parhaillaan oppivelvollisuuden laajentamisen seurantasuunnitelmaa, joka on tarkoitus hyväksyä elokuussa 2021. Kustannusten seurannan tarve tullaan ottamaan huomioon myös seurantasuunnitelmassa.

Helsingissä 28.6.2021

Opetusministeri Jussi Saramo